

LBRIS

We know
books

Che Guevara

RĂZBOIUL DE GHERILĂ

Traducere din limba engleză de Alex Cistelean

Alexandria
Publishing House

Cuprins

Dedicație pentru Camilo	5
Capitolul 1	9
1. Esența războiului de gherilă	9
2. Strategia de gherilă	19
3. Tacticile de gherilă	23
4. Lupta pe teren favorabil	32
5. Lupta pe teren nefavorabil	37
6. Luptele urbane	44
Capitolul II:	47
1. Luptătorul de gherilă: reformator social	47
2. Luptătorul de gherilă în calitate de combatant	51
3. Organizarea trupei de gherilă	67
4. Lupta	78
5. Începutul, desfășurarea și sfârșitul războiului de gherilă	94
Capitolul III: Organizarea frontului de gherilă	99
1. Aprovizionarea	99
2. Organizarea civilă	106
3. Rolul femeilor	112
4. Sănătatea	116
5. Sabotajul	121
6. Producția/industria de război	124
7. Propaganda	127
8. Informațiile	130
9. Antrenamentul și îndoctrinarea	131

10. Structura organizațională a armatei mișcării revoluționare.....	135
Capitolul IV: Apendice	141
1. Organizarea clandestină a primei trupe de gherilă	141
2. Păstrarea puterii.....	147
3. Analiza situației din Cuba, prezent și viitor.....	150

o ideologie socială și economică precisă, care n-a fost niciodată definită în mod complet. Să spunem încă o dată că nu a mai fost vreun soldat precum Camilo în acest război de eliberare – un revoluționar complet, un om al poporului, un produs al acestei revoluții pe care națiunea cubaneză a săvârșit-o pentru ea însăși. Nici măcar cea mai mică umbră de oboseală sau descurajare nu l-a afectat. Camilo, luptătorul de gherilă, care făcea din orice „ceva de-a lui Camilo”, care și-a pus amprenta sa precisă și de neșters pe revoluția cubaneză, este o inspirație permanentă și cotidiană. El aparține acelor care n-au supraviețuit și care urmează încă să vină.

În renașterea sa continuă și nemuritoare, Camilo este reflecția poporului.

Ernesto Che Guevara

Capitolul 1

Principiile generale ale războiului de gherilă

1. Esența războiului de gherilă
2. Strategia de gherilă
3. Tacticile de gherilă
4. Lupta pe teren favorabil
5. Lupta pe teren nefavorabil
6. Luptele urbane

1. Esența războiului de gherilă

Victoria armată a poporului cubanez asupra dictaturii lui Batista nu a fost doar triumful eroismului care a fost relatat de ziarele din întreaga lume; ea a impus totodată o schimbare a vechilor dogme care priveau comportamentul maselor populare din America Latină și a demonstrat în mod clar capacitatea poporului de a se elibera de o guvernare opresivă prin intermediul războiului de gherilă.

LIBRIS | We know

Considerăm că revoluția cubaneză a oferit trei lecții mișcărilor revoluționare din America². Acestea sunt:

1. Forțele populare pot câștiga un război împotriva armatei.
2. Nu e întotdeauna necesar să așteptăm până ce toate condițiile revoluționare există; *foco*-ul³ insurecțional **poate dezvolta condiții subiective pe baza condițiilor obiective existente**⁴.
3. În America subdezvoltată, mediul rural e arena fundamentală a luptei armate.

Din aceste trei propoziții, primele două contrazic atitudinea defetistă a revoluționarilor sau a pseudo-revoluționarilor inactivi, care se refugiază în argumentul că împotriva unei armate profesionale nu e nimic de făcut, și care stau și așteaptă până ce toate condițiile necesare obiective și subiective sunt bifate cumva mecanic, fără a încerca să le accelereze. Deși acum sunt evidente pentru toată lumea, aceste două adevăruri neîndoielnice erau înainte un subiect de discuție în Cuba, și probabil că sunt încă dezbătute **azi în America**.

2. Che folosește termenul „America” pentru a se referi la cele două Americi, în tradiția eroului național cubanez José Martí, care numea continentul America Latină drept „America noastră”.

3. *Foco*: un mic nucleu de revoluționari.

4. Cele mai multe dintre modificările și adăugirile marcate de Che în textul original au fost scrise cu albastru; ele sunt redată cu caractere îngroșate în această ediție. Modul lui Che de a întrebuița culori pentru a aduce observații sau remarci este explicat în notele de subsol.

Desigur, atunci când vorbim despre condițiile necesare ale unei revoluții, nu trebuie să presupunem că pot fi create doar prin stimulul pe care-l constituie *foco*-ul de gherilă. Trebuie să înțelegem întotdeauna că există un minim de **condiții** fără de care crearea și consolidarea *foco*-ului nu este practicabilă. **Mai mult**, este necesar să demonstrăm clar poporului futilitatea menținerii luptei pentru progres social în cadrele dezbaterii civilizate. Când forțele opresive se mențin la putere în contradicție cu legile pe care **ele însele** le-au stabilit, pacea trebuie considerată a fi deja distrusă⁵.

În acest condiții, nemulțumirea populară se exprimă în forme tot mai active, iar rezistența se cristalizează, în cele din urmă, în izbucnirea **luptei**.

Acolo unde guvernul a ajuns la putere printr-o formă de vot popular, fraudulos sau nu, și păstrează măcar aparența unei legalități constituționale, mișcarea de gherilă va întâmpina mari dificultăți, întrucât posibilitățile unei lupte pașnice încă nu au fost epuizate.

Cea de-a treia propoziție este de o natură strategică fundamentală și trebuie să fie adusă la cunoștința celor care argumentează în mod dogmatic că lupta de masă își are baza în orașe, ignorând cu totul importanța imensă a poporului de la țară în viața tuturor țărilor subdezvoltate din America. Asta nu înseamnă să subapreciem luptele maselor de muncitori organizați; ci doar să analizăm posibilitățile reale de angajare în lupta armată acolo unde garanțiile care de obicei împodobesc constituțiile noastre

5. Există unele pasaje din textul original pe care Che intenționa să le dezvolte; ele sunt marcate cu roșu sau verde. În acest caz a folosit culoarea roșie.

sunt suspendate sau ignorate. În aceste condiții, mișcarea muncitorilor trebuie să se desfășoare în mod clandestin, fără arme, și să se confrunte cu enorme pericole. Situația este mai puțin dificilă în mediul rural, unde gherilele armate îi pot susține pe oamenii locului și unde există zone dincolo de raza de acțiune a forțelor de represiune⁶.

Vom realiza mai târziu o analiză mai atentă; pentru început, dorim să subliniem trei concluzii care constituie trăsături ale experienței revoluției cubaneze și care sunt fundamentale pentru argumentul nostru.

Războiul de gherilă, baza luptei poporului pentru eliberarea sa, presupune diferite caracteristici, diferite aspecte, deși dorința esențială de eliberare rămâne aceeași. E limpede – și cei care au scris despre asta au repetat-o în numeroase rânduri – că războiul ascultă de anumite legi⁷; și că oricine **le ignoră** e sortit înfrângerii. Aceste legi trebuie să conducă lupta de gherilă ca fază a războiului; dar datorită naturii speciale a acesteia, o serie de legi⁸ suplimentare trebuie, de asemenea, recunoscute, pentru a putea să o ducem la bun sfârșit. Deși condițiile geografice și sociale din fiecare țară determină modul și formele particulare pe care le va lua lupta de gherilă, există niște legi generale care sunt valabile pentru orice fel de astfel de lupte.

Sarcina noastră actuală este de a identifica principiile de bază ale acestui tip de război și regulile care trebuie urmate de popoarele care își doresc eliberarea; să dez-

6. Ibid.

7. Subliniat cu verde în textul original.

8. Pe lângă că a subliniat cu verde cuvântul, Che a adăugat în margine cu aceeași culoare: **A se vedea în legătură cu legile.**

voltăm o teorie pornind de la fapte; să generalizăm și să structurăm experiența noastră pentru folosul celorlalți.

Să pornim de la întrebarea: cine sunt combatanții într-un război de gherilă? De o parte avem un grup alcătuit din opresori și agenții lor, armata profesională, bine înarmată și disciplinată, în multe cazuri beneficiind de ajutoare externe, precum și de asistența birocrăției care este în solda opresorului. De cealaltă parte avem oamenii poporului sau din regiune. E important să subliniem că luptele de gherilă constituie un război al maselor, un război al poporului. Trupa de gherilă, ca nucleu armat, este avangarda combativă a poporului. Marea sa forță derivă din masele poporului însuși. Trupa de gherilă nu trebuie considerată inferioară armatei împotriva căreia luptă doar pentru că are o forță de foc inferioară. Luptele de gherilă sunt instrumentul acelei tabere care este susținută de majoritate dar care posedă un număr mult mai mic de arme la care poate apela în lupta împotriva opresiunii⁹.

Luptătorul de gherilă se bazează pe susținerea populației locale. Aceasta este o condiție indispensabilă. Și asta se vede limpede dacă luăm în considerare cazul bandelor de bandiți care operează într-o regiune; acestea au **multe** din caracteristicile unei armate de gherilă, omogeneitate, respect pentru conducător, curaj, cunoașterea terenului și, adesea, chiar și o bună înțelegere a tacticilor ce trebuie folosite. Singurul lucru care lipsește este susținerea oamenilor; și aceste bande sunt inevitabil captura-

9. Pe margine, Che a adăugat cu roșu: **De redactat mai bine.**

Analizând modul de operare al trupei de gherilă, forma luptei sale, și înțelegând susținerea ei de masă, putem să răspundem la întrebarea: de ce luptă luptătorul de gherilă? Trebuie să ajungem la concluzia inevitabilă că luptătorul de gherilă este un reformator social, care ia arma în mână ca **întruchipare** a protestului furios al poporului împotriva opresorilor săi; gherilele luptă pentru a schimba sistemul social care îi menține în rușine și mizerie pe toți frații și surorile lor neînarmați. Ele se lansează împotriva condițiilor instituțiilor dominante și se dedică cu toată vigoarea posibilității de a distruge forma acestor instituții.

Dacă analizăm mai în profunzime tactica luptei de gherilă, vedem că luptătorii de gherilă trebuie să aibă o bună cunoaștere a mediului rural înconjurător; a căilor de acces și de fugă, care aproape întotdeauna vor fi fost construite de trupele de gherilă însele; a posibilităților de manevre rapide; a locurilor bune de ascuns; și, desigur, ei trebuie să se bazeze și pe susținerea poporului. Toate acestea ne arată că luptătorul de gherilă își va duce la îndeplinire acțiunile în zone dificile, semi-populate. Din moment ce în astfel de zone lupta poporului pentru reformă vizează în primul rând și aproape exclusiv schimbarea formei de proprietate asupra pământului, luptătorul de gherilă este, mai presus de orice, un revoluționar agrar, care interpretează dorința mării mase de țărani de a fi proprietari de pământuri, proprietari ai propriilor

10. Paragraful este marcat cu o linie verde verticală, și cu aceeași culoare este scris: **De șters?**

lor mijloace de producție, ai **animalelor** lor, a tot ceea ce constituie viața lor și care va constitui și cimitirul lor.

Interpretările actuale identifică două tipuri diferite de luptă de gherilă, una dintre acestea fiind o luptă care însoțește marile armate regulate, așa cum a fost cazul luptătorilor ucraineni din Uniunea Sovietică; dar acest tip de luptă nu va fi luat în considerare în această analiză. Suntem interesați de celălalt tip, cazul unui grup armat angajat în lupta împotriva unei puteri constituite, coloniale sau de alt fel, care se stabilește ca bază unică și care se desfășoară în zonele rurale. În toate situațiile de acest gen, oricare ar fi scopurile ideologice care inspiră lupta, obiectivul economic este determinat de dorința de pământ.

China lui Mao începe ca o insurecție a grupurilor de muncitori din sud, care este învinsă și aproape anihilată. Ea reușește să se instituie și începe să avanseze doar după lungul marș din Yenan, când își stabilește baza în zonele rurale și face din reforma agrară scopul ei principal. Lupta lui Ho Chi Minh își are baza în țărani cultivatori de orez, care sunt oprimați de jugul colonial francez; cu această forță ea înaintază către înfrângerea colonialiștilor¹¹. În ambele cazuri exista și cadrul unui război patriotic împotriva invadatorului japonez, însă baza economică a luptei pentru pământ nu a dispărut. În cazul Algeriei, marea idee a naționalismului arab își are corolarul economic în faptul că un milion de coloniști

11. De la „în toate situațiile de acest gen...”, de la finalul paragrafului precedent, până aici, Che a marcat textul original cu linii verticale roșii. A adăugat **de reparat** și apoi **dezvoltă și îmbunătățește**.